

401/11977

הימוי הישראלית למכנסיות

בול עתודה

כָּלְלִינְגְּסְ

Bond of Love Stamp
Exchange Club
Hqderabad, Mubarakpur
Azamgarh, UP, INDIA

Melle. Pascale Carreau
au bourg
St. Martin de Gurson
24610 Villefranche de Lonchat
FRANCE

A. Panick
Gaona 1829 piso 3
Capital federal
Republica ARGENTINA

Ram M. Punwani
66 — Bella View
85-B, Desai Road
Bombay — 400036
INDIA

Mrs. M. Lynsdale
5 Aga Abbas Ali Rd.
Bangalore 42
INDIA

Brunaudo Rivera Sanchez
Crspedes 71
Cabaiguan
CUBA

V. Ramahandran
c/o V. Ramachandra Tyer
No. 40, Pandamangala-
Agraharam Tirchy-3
INDIA

Bureaux de Change
Piotrkow
Lodz
Rue de Szkolna No. 8
POLAND

Jan Szeliga
Ul. Damrota 43
43100 Tychy
POLAND

V. Gopalakrishnan
33, Ammamandapam Rd.
Srirangam, Tiruchirapalli 6
Tamilnadu
INDIA

K. Govindappa
No. 50 "J" Block
Madhugiri
Karnataka St.
S. INDIA

H. Engbreghoff
Hantumerweg 5
Dokkum
HOLLAND

Dibyendu Banerjee
Nillage Koramara
Post Office Koramara
Via Rangdia
BANGLADESH

Claus Schreiber
6900 Heidelberg 1
Bleichstrasse 10
WEST-GERMANY

Francisco Amey
P.O.B. 2222
Havana 2
CUBA

* מעוניין בחילופין עם אס-
פנוי בולי בעלי-חאים, חתומים ו-
בלתי חתומים. — יוליווס ליואו,
ת.ד. 2005, נתניה.

* מעוניין לקשור קשרי חלי-
פין עם אספני בולים ומעטפות.
מיכה, ת.ד. 2091, נהריה.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN — Redaction:
IZHAK BARAK, 9 Hamavo str. Givataim

העורך: אריה לין — המערכת:
יצחק ברק, המבואה 9, גבעתיים

NOV.-DEC. 1975, No. 11-12 (112)

חשון-כסלו תשל"ו (112) 11-12

בתוכן

בהתאחדות

5-4	חדשנות הבולאות בישראל	בתאריך 29.10.75 נערכה בת"א ישיבת הוועד
7-6	תחרויות לצירור בול	הפועל של התאחדות אגודות הבולאים בישראל.
8	תערוכות	הישיבה נפתחה בדברי הספד לזכרו של ד"ר וורנר הקסטר, שהלך לעולמו. יו"ר ההתאחדות
9	שבוע ישראל—אורוגוואי	משה ייגוצקי, ציון, כי אבד לעולם הבולאי, ובמיוחד לבולאות הישראלית, מומחה ממדרגה ראשונה
10	סיכון של שנה בולאית	בשיטה הבולואת של ארץ הקודש. ד"ר הקסטר
11	ראשיתה של הבולאות העברית	יעց בכבוד את בולי ישראל באגוד הבינלאומי
12	דורר יהודי בטיארה דל פואגו	לבולאות, ובמשך שנים רבות שופט בתערוריות בינלאומיות ברוחבי העולם.
13	ארפילה 75	הנוכחים בישיבה כבדו את זכרו בעמידת דום.
14	בולי קק"ל חדשים	במהלך הישיבה נמסר דוח על התקדמות ה-
15	נאמיביה	הכנות לתערוכת "נתניה 76". (ראה ידיעה בחוברת
17-16	הדרך בולאית	זו). מזכיר הוועד הפועל, דב ניר, מסר דוח על
18	ספרות בולאית	השתתפות הישראלית בתערוכה הבינלאומית ב-
19	ארגוני	פריז, וצין את הארגון הלוקו.

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
ת. ד. 2896 תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes
P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

במהלך הישיבה הוחלט למנות את מר מרקו
מורטין כשופט משקיף בתערוכת "איינטראפיל 76"
בפילדלפיה, וכנציג ההתאחדות בקונגרס של "פיפ"
שייערך במסגרת תערוכה זו.
עם נזילת הישיבה הוחלט, שהאסיפה הכללית השנייה
תיתן של התאחדות תקינים בתאריך 6.1.76.

בולי איקות הסביבה ועתודה - בדצמבר

זיהום המים

הגורמים העיקריים לזיהום המים בישראל הם השפכים העירוניים ושפכי התעשייה, הכימיים בשימוש החקלאות ומוצריו הנפט.

כמות השפכים העירוניים מוגעה בערך ל-300 מיליון מ"ק לשנה. שפכים אלה, שאינן עוברים כל טיפול או מקבלים טיפול חלקי בלבד, זורמים מהערים לאורך מאות ק"מ של אפיקי ואדיות ווּרְמִים לזיהום מי התהום ולפגעי רוחות ותושים. רק 20% מכל השפכים העירוניים מקבלים כיסוי טיפול במכוונים לטיהור שפכים ומועברים אח"כ להשקייה.

שפכי התעשייה מהווים בעיה רצינית. מבחינות השפעתם על זיהום המים, ובמיוחד שפכי תעשיית המזון, הטכסטיל, הניר, העור, התעשייה הכימית והפטרוכימית. השפעה מסווגת יש גם לשירותי המוגבר בדשנים כימיים, במדבורי חרקים וב-קוטלי עשבים בחקלאות.

זיהום האוויר

המקורות העיקריים של מזהמי האוויר בישראל הם התבעורה המוגעת, התעשייה, יצור הרכבת ווּמָסֶת הפתימיות.

המוחמים העיקריים הנפלטים לאוויר הם פחמן חד-חמצני, חלקיים, תחמושות גפרית, חומינאים ותחמושות חנקן. מזהמי האוויר גורמים נקדים רבים לאדם, לחם, לצומח ולכלכלה וכן גורמים מט-רדים ופגניים אסתטיים ותבוראים.

בחודש דצמבר יופיעו 3 בולי איקות הסביבה, שצויירו ע"י א. וייסהוף, והודפסו בשקע.

הבולות יופיעו בערכים נקובים 0.50 ל"י — זיהום המים, 0.80 ל"י — זיהום רג'ונים, עם סימן מפגעי רוש. הבולות הננס רבי-גוניים, עם סימן זרchan. בכל גליאון 15 בולים, כשחמייה מתוכם — עם שובל, הניקוב — מסך 14.

תהליכי הקידום והפיתוח בחברה האנושית בדורות הבאים מלווים, בצד עלייה ניכרת ברמת החינוך, גם בשינויים עצומים בהרכב ובאיכות הסביבה בה אנו חיים. הגורמים העיקריים לשינויים אלה הם :

הגדיל המהיר באוכלוסייה העולם, התפתחות המהירה של התעשייה ופיתוח שיטות טכנולוגיות חדשות, יידול והתפשטות הערים, האינטנסיבציה של החקלאות.

הצטבותות גורמים אלה הביאה במקומות שונים בעולם לשיעור ניכר, ההולך וגדל של זיהום באוויה, במים, בקרקע, בים ובמזון, להיווצרות בעיות של סילוק הפסולת ולהתוהות מפגעי רוש וקרינה. כתוצאה מכל אלו אובחנו פגימות בריאות האדם, החי והצומח, נגרמו נזקים לטבע ולנוף וגוצרו מפגינים אסתטיים חמורים.

בולי "עתודה"

בקרוב תופיע סידרות בולים חדשים בשם "בולי עתודה".

הבולים יהיו בערכים שונים והציר יהיה ציר סמלי משותף לכל הסידרה עם אבע שונה לכל ערך. בשובל יופיע סמל משרד התקשורת. "בולי עתודה" יונכשו למחזר במרקם שיאלו מן המלאי בולים בערכים נקובים הדורשים לפער לות וכן במרקם של שניינים בלתי צפויים מראש בתערפי הדואר. בשני המקרים יבטיחו "בולי עתודה" המשך אס-פקה תקינה של בולים הדורשים לשימוש הקחל. "בולי עתודה" יימכרו לאספנום ולקהל הרחוב כל עוד יהיה צורך בכך. "בולי עתודה" שמכירתם הופסקה עשויהם איפוא להופיע מחדש במועד כלשהו כאשר השימוש בהם יהיה לצרכי הדואר. בול בערך נקוב של 1.85 שיופיע בחודש דצמבר 1975 יהיה הראשון בסידורה הניל'. הבול יופיע בעובי כhalbיחום עם זרחה, כשהכל גליון 50 בולים. 10 הבולים התחתוניים עם שובל. ציר את הבול מ. פלהיים. ניקוב — מסרק 13×14.

באرض בעית זיהום האויר היה חדש יחסית, אך לאחרונה קיבלה מינדים, המכחיבים פעולות ממשיות בעtid. אפשר לראות לכך כמה סיבות עיקריות:

בכמה איזוריים מסתמנת עליה בריכוזי מזוהמים מסוימים, המתקרבת אל גבול המotor; קצב התפתחות התעשייתית והפעילות המזהמות הוא מהיר במיוחד באյור החוף, בו מתרצות מרבית הפעלות ומרבית האוכלוסייה, בגלל תנאים מטאורולוגיים מיוחדים שלא מאפשרים פיזור טוב של הרים מזוהמים באטמוספרה.

זיהום על ידי רעש

המקורות העיקריים לרעש הם כל תחבורת, מעפליים תעשייתיים ואחרי בידור.

זיהום על ידי רעש הוא תוצאה ישירה של התפתחויות טכנולוגיות, ככל שמדינה מתקדמת יותר מבחינה טכנולוגית, הבעה חמורה יותר. נראה שהגדירה הטובה ביותר ל"רעש" היא "קול שאינו רצוי למי שkolot אותו". הגדרה פשוטה זו מדגישה שהענין הוא סובייקטיבי. רעש מביא נזק לגוף האדם. כתוצאה מרעש נגרמים נזקים לשמייה והפה. רעות פיזיולוגיות אחרות.

ישראלי, שאלכו ממזוג, מבלה חלק ניכר מזמנו בחוץ. הבניינים בישראל בנויים מחומרitis קלילים וחולנות של בניינים ציבוריים נשארים פתוחים כמעט במשך כל ימות השנה. כתוצאה לכך הופר הרעש הסביבתי באיזורי מגורים ומשרדים מקור הטרדה לאוכלוסייה.

התאחדות אגודות הבולאים בישראל

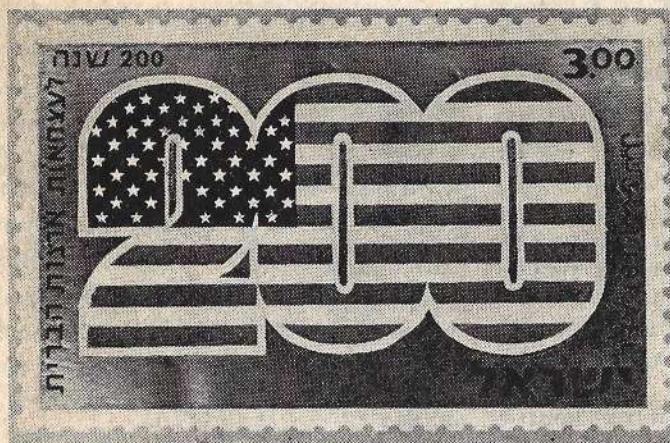
מודיעה

לכל האגודות החברות בהתאחדות

כى האסיפה הכללית של ההתאחדות התקיימה בתאריך 6 בינואר 1976, בשעה 17.00 במוועdown האגודה התל-אביבית, רח' הס 16, תל-אביב.

האגודות מתבקשות להעביר עד אז לפחות ההתאחדות את דמי החבר השנתיים, בסך — 2 ל"י עבור כל חבר באגודה, וכמפורט תשלום את חובותיהם עבור העתו.

תחרות לציור בול
שנה לעצמאות ארהיב 200

פרס ראשון

מניה ובמוזיאונים בגרמניה, בריטניה וארה"ב. הוא עלה לארץ עם אשתו ובתו לפני שנתיים, עדיין אינו מדבר עברית שוטפת, ועובד גרפיקי במשרד פרטסום בתל אביב.

בפרס השני, בסך — 2,000 ל"י, זכה הגרפיקי אריו רון.
בפרס השלישי, בסך — 1,000 ל"י, זכה נס כהן אדריאן לוקאצ'י.

אחרון איפינו זכה בצדון לשבחה. השירות הבולאי החליט, שהבול, שזכה בפרס ראשון, הוא זה, שיופיע רשמי בkit'ץ הבא על הערך הנקוב לא הוחלט עדיין. אנו מביאים בזה את צילומיהם של ארבעת הבולים הזוכים.

בשנה הבאה ימלאו 200 שנה לעצמאות ארה"ב. לכבוד המאורע ינפיקו מדיניות רבות בולסים, וגם משרד התקשרות של מדינת ישראל החליט להשתלב במסורות הוצאות אל.

וכizo על תחרות פטוחה לצייר בול על נושא זה. הוגשו 181 הצעות, וחבר שופטים, שבראשו עמד מנהל השירות הבולאי מר משה כהן, בחר בהצעות המתאימות ביותר.

בפרס הראשון, בסך — 4,000 ל"י, זכה גרפיקי, עליה חדש, אשר זה לו צייר בול ישראלי ראשון — אדריאן לוקאצ'י. אדריאן לוקאצ'י נולד ברומניה בשנת 1913 ולמד ציור ואמנות בבודפשט. שם גם נtapرسם צייר ועובדתו מוצגת בחלון הלואמי של רה-

50 בולי ארה"ב לעצמאות ה-200

רת-העצמאות ומיסמך ההצטרפות לברית של 32 המדינות הראשונות. הגלוון כלו יראה את החצר הרה כולה, ואילו כל אחד מ-32 הבולים שבגלוון יראה קטע אחד מתוך המיסמך. סדר הבולים בגלוון יהיה לפי סדר המדינות שהצטרפו לברית. החוצה הגרנדיזית של הנפקת מנה כה גודשה של בולים, היא תוצאה של מבול הפניות מצד הייצור האמריקני להנחת הדואר, בראש וראד שוניה סנטורום ואנשי קונגרס, שדיברו בשם המדינות אחרות והם מייצגים. הכל ביקשו להנchia בbolelli העצמאות את כל המדינות החברות בברית.

חיגנות 200 שנות עצמאות ארה"ב יעסקו אויר תנו ודאי לא מעט, שכן גם בתחום השירות צפויים הפעם דברים גדולים... דואר ארה"ב יופיע בהנפקה בלתי שיגרתי. ממש ביום אלה פורסמה הרכבת הרכאנדיות שתכלול שתי הנפקות של 50 ו-32 בולים שונים לציוו יובל ה-200 לעצמאות. יופיע גלוון בן 50 בולים שיימל את 50 המדינות החברות בברית. כל בול יתאר דגל של אחת המדינות. גלוון אחר, בן 32 בולים, יתאר את הצה-

הוצאות בולאיות, בהן 2 גליונות
זכרו, אחד הופיע בפברואר
ש. ו, והשני בנובמבר.
נציג התערוכה בארץ הינו דב
ניר, ת.ד. 2896, ת"א.

"איןטרפיל 76"

תערוכת "איןטרפיל 76" תת-
קיים ב-29 במאי עד 6 ביוני
1976, בפילדלפיה שבארה"ב. היא
מקודשת למלאת 200 שנה
לעצמות ארה"ב. כמו ש-ה-
תערוכות הבינלאומיות שקדמו
להתערוכה זו בארה"ב, גם תערוכת
זו מאורגנת במסגרת חברה פר-
טיט שלא למטרות רווח. אספ-
נים רבים תורמים כספים או
נותנים ערכיות כספיות לתערו-
כה, ובצורה זו ייאספו כמה
מאות אלפי דולרים. רוב ה-
כסף יוחזר לאספנאים עם תום ה-
תערוכה, לאחר הכנסת המזון ה-
כספי הסופי. מצפין, שהכנסות
התערוכה תשסיה את ההוצאות
נציג התערוכה בארץ הינו דב
ניר, ת.ד. 2896, ת"א.

מר מרקו מרטיין מונה ע"י
התאחדות לייצג אותנו בקונ-
גרס ה-"פיפ", שיתקיים במסגרת
התערוכה. כמו כן ישמש מר
מרטין כשפוט-مشקיף בתערוכה.

"פולפקס 76"
אגודת אספני בולי פולין באר-
ה"ב — "פולונוס" — תארון בין
התאריכים 19 עד 21 במרץ 1976
תערוכה בינלאומית במלאת 200
שנה למלחמה האזרחים באר-
ה"ב.

יוקכו כ-500 מסגרות בנות 9
דף אלבום כל אחת. במרקם ה-
תערוכה ימודו, כמובן, האגפים
המיועדים לבולי פולין, אך יהיו
גם אגפים לבולי שאר המדינות,
בולי דאר אורה, נוור בולאי, נוש-
אים ואך מטבעות.

"נתניה 76"

ההכנות לתערוכת "נתניה 76"
שתתקיים בתאריכים 25 ב-
אפריל עד 2 במאי 1976, מתקד-
מות בקבב מוגבר. בימים אלה
הופיע טופס החרשמה הזמנית ל-
תערוכה. אספנום המעניינים ל-
השתתף בתערוכה, יוכל לקבל
טפסי הרשמה אצל הנציגים ה-
אייזוריים של התערוכה, עפ"י ה-
רישומה שלහלו:
תל-אביב, הח' סטמפלר, רח'
הבלילויים 43, רמת-גן, נתניה
הח' يولיס ליאו, ת.ד. 2005,
נתניה. ירושלים, הח' סונדק,
קבוץ מעלה החמישה. איזור ה-
דרום, הח. בנו כהן, יודי הסי-
ריה 5, אשדוד. ראשון לציון, הח'
שלמוני, רח' אהרוןוביץ 13, ראי-
ון לציון.

חיפה — הח' קלמן בר-אלון,
רח' התמר 42, חיפה.

אגודות הרכבתאים — אהרון
רוטמן, ת.ד. 4733, חיפה.
קרית שמונה — אריה וכט'
יצחק שדה 10/22 קייתישמונה.
הmeshbir המרכז — דוד פרל-
שטיין, זמנהוף 35, ת"א.
ועדה בולאית מיוחדת תבדוק
את הבקשנות, ותמיין את האוסף-
פim הרואים לתצוגה.

"הפניה 76"

תערוכה בינלאומית זו, בחסות
הפי"פ, התקיימה בקופנהגן, דני-
מרק, בתאריכים 20 עד 29 באור-
גוסט 1976. התערוכה תציג
מלאת 125 שנה להדפסת הבול
הראשון. מלכת דנמרק, מרגורייטה
ה-2, נתנה חסotta לתערוכה זו.
אוצרות בולאיים בשווי של
מאות מיליון ל"י יוצגו בכ-4000
מסגרות במרקם התערוכות בקור-
פנוגן, שהינו הגדול בצפון אירו-
פה, בעל שטח של 22 אלף מ"ר.
הוצאות התערוכה יוכסו ע"י

שבוע ישראל - אורוגוואי

רים עבריים שונים כאשר הנגינה מועברת ברמי קולים אל מחוץ לאולם התערוכה, אל הרחוב הראשי. על התוורן בכניסה לאולם התנוסס דגל ישראל. דאר אורוגוואי מבד את המאורע בחותמת מיוחדת, הנושאת את בול אורוגוואי הראשון (במלאת 125 שנה לעצמאות המדינה) ואת בול דואר עברי של 1000amil !!

אין ספק שהוא מאורע ראוי לציון, ולאידוקא מבחינה בולאית — בהתחשב במצוינו כיום בזירה הבינלאומית.

שנה לקהילה היהודית בגוטבורג או יותר נכון: לכבוד 200 שנה לקבלת מעמד קהילתי מוכר של יهודי גוטבורג. אכן, באמת מה- וווה.

הפריט השני מעניין בקוריו שבו. אכן, כולנו יודעים שישו ה' נוצרי נולד יהודי ומת נוצרי... דבר זה החוחש עתה בבלידודאר. באי' ג'ילברט הופיע ב-22 ב- ספטמבר בולדיז'ואר המראה זאת בפרהסיה. תארו לעצמכם בול ש- הוقدس לח'ג'ה מולוד 1975, המרי אה את ישו הקדוש בעристתו על רקע מגנידוד שכבדקו... צלב. קלומר, נולד יהודי ומת נוצרי.

MSGROTOT BENOAT 12 DF. LA YIGBA
TASHLOM UBER HA-MSGROTOT.
PRATIM VOSAFIM NIYON L-KABL UP"
CATOBOT HA-MURCAT.

המחוזה...

השנה הוכנו תחת הכותרת "דרישה מהוועה שוואזית" את מלאות 200 שנה לקהילה היהודית הקטנה בשואזיה ואיחלו לנו ציוו בולאי שווארי למאורע זה.

וראה פלא: ממש ביום אחד העביר לנו ד"ר דגוני מכיפה חור תמת שוואזית חדשה שהותבעה פיס"א — הארגון הבינלאומי של אספני דאר אויר, תוכיל כ-500

עורך העיתון אריה לין עשה עתה שליחות במונטיביאנו, אורוגוואי. הוא העביר לנו את הידיעה הבאה:
בתאריכים 3 עד 9 בנובמבר ש.ז. התקיים במונטיביאנו, בירת אורוגוואי, שבוע ישראל-אורוגוואי. במסגרת שבוע זה התקיימה תערוכת בולי ישראל, אורוגוואי ווזואיקה. אריה לין ואספן מקומי הציגו אוסף יודאיקה, ומוכרו הוגג אוסף בולי ישראל, כולל דואר עברי. פתיחת התערוכה הייתה חגיגית ביותר: תצמורת חיל האוויר של אורוגוואי נגנה את "התקווה" ושיח

"וורבה 76"

בתאריכים 1 עד 4 באפריל 1976 התקיימו בציריך, שוויץ, תערוכה בינלאומית המוקדשת לנושאי בולאות החלל. התערוכה, שתתקיימים בחסות פיס"א — הארגון הבינלאומי של אספני דאר אויר, תוכיל כ-500

סיכומה של שנה בולאית

מאה אריה לין

לעומת החיבת המשחרי העכשווי, התנהלה הפעילות הבולאית הטהורה על מיניותות. בולאיינו השתתפו בכמה תערוכות בינלאומיות בחו"ל, ואך זכו לצור נימ מרשים. מודוני הבולאים בערים הגודלות הומיים מאדם והמקבר בהם מעודן מהלחת והתימדה שרבים ככל משקיעים בתחביב זה ונוהנים ממנו. הכנות לתערוכת הבולאים הלאומי השמיית בונה הבאה בתנינה, מעסיקות רבים, וגם זאת תופעה ברוכה.

השנה קשה להביע על נושא בולאי השניה "שגעון השנה". היו כמה נושאים בוליטיים, כמו שנת צ'רצ'יל, שנת האשה הבינלאומית, 30 שנות או"ם, ואולימפיאדת מונטריאול הצפונית, אולם אף אחד מנושאים אלה לא היה להיט השנה. הסיבה לא ידועה, אולי גרים לכך מצבירות הpolloיטי והכלכלי בארץ ובעולם. כמו בכל תחום, גם בבולאות יש אורות וצללים. במקרה שלנו עולה למזלו האור על הצל; שכן הפעולות הבולאיות נמשכת עילאי'יקום של הרבה מבולאים בעולם וועלאי'ירידת המחרים של הרבה מבולאי ישראל. האספינים לא חדרו לאסוף בולים גם כאשר מס-הකניה על אלבומים מגיעה ל-37% ואל-בוסטנילים משובח עולה היום מאות ל"ג.

אספני ירושלים ממשיכים להתכנס ב"בית אגרון" וכמעט השלים עם העוזרת, שאין ביכולתם לרכוש מועדון משליהם, בסוף שאספו עדכה ושרכו יורד משנה לשנה. בולאי נתניה חיים בתקופה, שהתערוכה הצפונית בעיר תניא להם "מעשר" שיאפשר לרכוש מועדון; ובולאי תל-אביב וחיפה נהנים בראשונה הקץ מאולמות ממוגנים, דבר שנחשב להישג לא מבוטל.

רשימת הישגי השנה, אפשר להוסיף גם אירועים כמו תערוכות-బולים של הקמו הקיימות, הקמו של חוג נוער בולאי פעיל באפקים; החלתו העקרונית של השירות הבולאי לכלול את בולי מנהלתה העם בקטלוג הרשמי של דואר-ישראל; הופעתו הסדרה של הירחון הישראלי לבולאות; ואולי עוד תופעות שברגע זה נעלו מנתנו. נחל, איפוא, לכולנו, נוסף לכל הרכבות המסורתיות, שנה בולאית שקטה ופוריה, לפחות כמו זו שחלפה.

"שנה בולאית" טוב לסכם עבר ראש השנה הי- עברית, כי לא רק בארץ מתחדשת הפעולות הבולאיות בחודש ספטמבר, אחרי פורת-הקייז. ואולי גם בשל העובדה שמרבית הקטלוגים הבולאים מופיעים, משומדים, בחודש זה.

הבא לסקור את הבולאות בארץ שנה שחלפה, יתקשה ודאי לקבוע אם הייתה זו שנה פוריה, או שמא שנתי-משברים בהיבט המשחררי של הבולאות. מבחינה זו קיים עדין קפואו והפעולות המשחררת צומצמה עד מינימום התופעה של משחר בולאי רdom, קשורה בלי ספק במרחב הכלכלי הפוך אותןנו בארץ, וגם בעולם הנ دول, שבלי ספק יש לו השלכות גם על פעילותנו בישראל.

רוב בולי-ישראל שהופיעו בשנה האחרונות, לא הביאו תשואה נאותה למשקיעים, ולא אחת חוותה מעה הטענה שעל השירות הבולאי לסת דעתו על מדיניות ההנקות ולצמצם מעט את מספר בולי-שובל, שם וرك המש, מכתיבים את מחורייה השוק. בolidoaur אינם עוד שעשו תחביב בלבד, אלא אמצעי להשקה, ובתקופה שככל ילד יודע מובנים של מושגים כמו השקעה, הבטחת ערך הכספי, רייד-דת ערכה של הלירה, פיחות ואיינפלציה, חובה לנוהג מדיניות הנפקת בולים כזאת, שאמנים יובטה ערכו של הכספי המשוק בבולים, ולא רק מטעם של משקיעים או ספקולנטים.

כאמור, אלה תופעות חרוגות, שאמנים מעסיקות עתה מאד את הסוחרים והאספנים כאחד, אך אין בכך כדי להצביע על פעילות משחרית בהיקף גדול ובעל ממשמעות. אפשר, איפוא, לציין, שהמשחר הבו-לאי לא העtinyו בשנת תשל"ה בפרופסורי.

לעומת זאת, לא נפעה במיוחד הפעולות בבולי חוויל. האספנים ממשיכים לרכוש את בולי המדיניות השונות, וגם אם ירד מעט היקף הזמן מחו"ל, לא הייתה בכך ודאי השפעה מהותית על היקף המכירות של משרד הדואר בעולם, כפי שגם ה שירות הבולאי שלנו לא סבל ודאי מירידת היקף המכירות. בשלב זה המפזידים העיקריים היו רוכשי הבולים....

ראשיתה של בולאות עברית

ג. שטקל

הוא ערך הסכם עם משרד הדואר האוסטרי בצו' רה דלקמן: — כל מכתב פנים ארצי יוחיב במלים מקומיים שערכם 14 פרארה וחדיאר האוסטרי התי חייב להעביר את המכתבים לעודם בלי תוספת בולים, אולם כל מכתב לחוץ לארץ יכלול גם בולים אוסטריים בתוספת בול פתח-תקווה עברית.

באופן رسمي נערך החסכם בין הדואר האוסטרי ובין גולדנהיירש — כאיש פרטוי, והוא נתמנה המנהל האחראי על סניף הדואר. באופן בלתי رسمي סוכם גם שהכנסות מכירות הבולים האוסטריים יוחזרו למוסדות הציוניים, בו בזמן שהכנסות מכירות בולפתח תקוה שייכות לרשות המוניציפאלית של המשבבה.

נוסף על מכירת הבולים האלה לציבור המקומי, נקבע הבולים העבריים הראשונים האלה ע"י אספ' ניס וע"י סוחרים מעבר לים והחכנסה הקהיה ב' משך השנה הייתה — 1,600 פרנקים. הבולים הוח'גו בחומרת מפתח-תקווה בעברים ולטינית עם מגן דוד באמצעות החותמת בתוספת ע"י דאר אוסטרוי "OESTERR. POST".

כך זה היה עד אשר פרצה מרים בין ערים ווקינס במושבה (גם אז היו כבר מלחמות יהודים — ומתי לא!?) בسنة 1910 הודיע מאן דהוא לכאימאקס ביפו, כי האדון גולדנהיירש הוא מהפקן מסוכן, ולא שכח לספר על אודות החסכם הסודי עם האוסטרים.

הפקידות הטורקית של הקאימאקס החלה ב' חקירות. האשימה את גולדנהיירש שביצעו להקים מדינה בתחום מדינה עם בולים עצמאיים וכו' גולדנהיירש התגן נמרצות ובסופו של דבר נערך פרטיכל בו הושבו הדברים, דלקמן:

ע' התפו' והמחשה שעיל נבי הובל — הם הסמל הפרטוי של הפדרון גולדנהיירש; המספר 14 בפינה הימנית של הבול אינו אלא תרגום מספריו לאותיות "יע"ד" המופיעות בצד שמאל של הבול. והאותיו "יע"ד" הושבו בראשיתיבות (איניציאלים) של יצחק ד. גולדנהיירש.

במציאות לא היה ליתק גולדנהיירש מעולם שם פרטוי נספ'. כמו כן, הושם כי הבולים הופצו כ' מתנה פרטיט של גולדנהיירש ועל אחריו.

התוצאות של החקירה היו: המועצה המקומית פתח תקוה שלחבה בקבוק עראק, 200 סיגרים מיו' באים וששים פרנסים במזומנים לפקיד, שלא בחל בבאקייש.

הווראות הקאימאקס היו: — בפתח תקוה הוקם משרד דאר טורקי גולדנהיירש לא הורשה יותר להפיץ את בולי מפתח-תקווה שהיו בתוקף רק שנה אחת בערך, עד שנת 1910.

בבואך לבזוק מתי החלה המחשבה הציונית לחשוב על מדינה בדרך — הנך חייב לחזור להח' לתת הקונגרס הציוני החמיishi אשר החליט בבאוז בשנת 1901 על סמל ההתחדשות הלאוומית בוצרת הופעתם בעלי הקירם הקימת לישראל.

בולים עבריים ראשונים אלה היו בשימוש רא' שוני בונה בשנת 1902 והם ירוועים כבולי "צ'וון". הם הוזפסו עם סמל מגן דוד וحملו צ'וון — בתוכו ומשמו את התנועה הציונית כמציע לגיוס כספים בוצרות שוגנות.

בבואם הימים יישמו בולי קרן הקיימות כבולים בשימוש דוארי, במדינה שבדרכ, בתקופת "מנחת העם" בשנת 1948 עד להופעת בולי הדואר העברי ב-16 במאי 1948.

אולם לשימוש דוארי ממש שמשו שני בולים אחד-רים: בשנת 1904 נערך החסכם עם הדואר האוסטרי בקשר לבול וראשון לצ'וון. עיר זו לא הייתה מושם מה התלהבות לסייע פוטטי זה ותוך זמן קצר ביזיר השתמשו בבולי דאר שווים: אוסטרים, גרא' מנימי, רוסיים, איטלקים וכמוון טורקים; ואולם היכי מענית היה פרשת בול מפתח-תקווה.

עד שנת 1908 לא היה מפתח-תקווה משרד דאר. המכתבים עברו תושבי מפתח-תקווה היו מגיעים ליפו — העיר קרובה ביותר לפחות לפתח-תקווה באותו הזמן. איש ששמו היה טריבוש היה לוחק את המכ'נים. מוסר אותם בכוון לפחות לפחות פיג'ה מינה לחלווקטס.

הגב' פיג'ה-מינה הייתה זקנה שלא ידעה לקרוא וכותב. היא נהגה להציג את המכתבים לתוו' שבי המקום באומרה "הבט איש הצער, אויל זה מכתב עבורך! תבחר לך!"

כאשר מעאה את הכלותב הנכונה ריתה גובה 14 פראר טורקיים — עברו כל מכתב ובסכום זה התחלקה עם מר טריבוש, שהביא המכתבים מיפו. קיבל דאר רשות היה קשה יותר, כי כל אחד נאלץ לנסוע בדילאיינס ליפו וזה עלה לו 4 בישלי-קים טורקיים.

שנתיים 1909-1910 בשרו מפתח-תקווה תחילה של תקופה חדשה — תקופה גולדנהיירש. גולדנהיירש נבחר יושבר-ראש למועצה המקומית וזה הכניס רפורמות ובמיוחד — מה שמעניינו אותנו — בשיטה התקשורת.

דואר יהודי ב-טיירה דל פואנו

מאת אינג'éri סטטמפלר

מושבי באי התקופה שבין 1890 ל-1891. הוא עוצב על ידי רוזוף סוכאנף והודפס בגלומות של מאות בולים. ההדפסה נעשתה ע"י יואן קיד בע"מ בבויא נס-איירוס. מחירו של הבול 10 סנט, בኒוקוב של $\frac{1}{2}$, איזומירוד עם אות פ (P) (ופר). השימוש בbolems האלה כיסה את החוצאות בהפעלת הדאר בעורות מצים ודוראים.

את דבריו הדאר אספו ברכבתם על סוסים בו מחנות עובדי המכירות ורוכזו בעיר הקטנה פורבניר באזורי ארץ צ'ילி ומשם הועברו על סירה לפונטה אראנאס להמשך העברתם ומסירותם ל מענס מחוץ לאו.

bolems אלה הודפסו פעמיים מספר בתקופות שונות וקיימים סיינמים שמדיעים הוכנה הדפסה מחודשת. קיימים 12 TYPESIM שונים של צורות הבול שנitin לזהותם.

הبول הודבק בגב המעטפה והוחתם על ידי חותמת הדאר עגלה-כפולה של סאן סאבאטיון, או אל פראמו וסאנדי פונט. הנדר בבול הנ"ל כאשר הוא מופיע על גבי מעטפה ומוחתם בחותמת דאר הנ"ל ולידו בול צ'ילני ידוע כי הודפסו 100,000bolems, מהם נמכרו 75,000 ויתרums לסוחר בולים.

פופר לא החזק מעמד זמן רב, מהחר שלא שי-תף פועלה עם המשל בחתams לחזה זינוי ונודע זמן קצר נשלה אוניה החזרו לבואנוס איירוס. שם השם העומד למשפט על הפרת החזה. פופר חש לגורלו בתוצאות המשפט ושלח יד בנפשו בבית מלונו.

ארץ האש — השם ניתן לאיזור של ארץ זו על ידי מגלאון כשAKER את המצרים, שלאחר מכן נשאו את שמו. כאשר הפנה את גבו לאחר ראה כאילו האדמה מתורמת בלילה ומראה זה מלאה במחנות אש. היה זה באיזור שבטי אגאנא. שטח איזורי זה מכיל מספר רב של איים קטנים, החלקה הדורמי של יבשת אמריקה, הידוע כמקום מפחד וונרא, הינו קייפ-הוון, הוא האי המרכזי. עיקר ידו בשמו الآخر טראד אל פואנו. אי זה קראו גם כ- "קינג צ'רלס סאטט לאנד". האי חולק בשנת 1884 בין צ'ילי וארגנטינה שחילקו המערבי עבר לצ'ילי והמזרחי לארגנטינה.

הcockims הם על-פי רוב וולקנים ונמצאו בהם פחים. בשנת 1890 נתגלו מכרות זהב המעינים אותו ושוררים גם בהפעלת הדאר המקומי.

בשנת 1891-1891 העניק המושל בבויאנו אירס ז'יו מהנדס יהודי, עליה מרומניה, שנודע כהר-פטקין, להפעיל עבודות כרייה במכרות זהב ולשוקו. שמו היה יוליס פופר. כמו כן הוקמו מחנות ומכו-רות בריאו גראנדא, סאן סאבאטיון, אל פראמו, ובקרומיסילוא. קרובה לאלף מהגרים עובדי מכרות זהב העסקו שם.

פופר הפק תוך זמן קצר לשלית מקובמי בלבד והקים צבא פרטני ושלט על האי בכוח הדיקטטורה. שאיפתו התבטאו בצדאות שנות. הוא שינה את

שם של מכראה החזב ריאו גראנדא ל"קלוניה פופר". הוא החל להשתמש במטבעות זהב פרטיטים וחחל בהנפקת בולי-דאר פרטיטים. בול הנראת כאן הינו אחד מבולי הדאר המקומי. הבול היה בשי-

חדש

הופיע קטלוג "אור" חדש של בולי-דאר

וחותמות של ארץ ישראל (לפני קום המדינה) הכלל מוקדמים עד 1918, תקופת השלטון הבריטי (1918 עד 1948) ותקופת המעבר (מנהל העם)

לקטלוג 92 עמוד ומחריו לאספן — 15 ל"י.

אפשר להציגו בכל בתים המשחר לבולים בארץ.

החברה להוצאה לאור של אורינט בולים ומטבעות בע"מ

ת.ד. 3204 תל-אביב.

"ארפילה 57" - אסון בדול!

างף הכבוד סבל את רוב המכונות: הוא היה ב' קומה העליונה, הקורובה ביותר לתקרת הזוכחת. הוחל בהרחקת אוספים רבים, ובאמצע השבוע כבר היו למעלה מ-250 מסגורות ריקות. הבולים הושמו בחדר בטחו, אך שם פגעה בהם מכת... הגיבות. מאוסף אחד נעלם בול בערך של קרוב ל-200 אלף ל"י ! אוסף בולי מאורייציוס, בערך כולל של כ-30 מיליון ל"י ! עמד ללא כל שמייה. לעומת זאת — הייתה בקרת הרכיטיסים בכניסה אינטנסיבית למשרדים...

גם אספן ישראלי שהציג באגף הכבוד נפגע מכמת שינוי הצבעים ונגרם לו נזק של כ-20,000 ל"י ! מסעדה ומקום מנוחה חשו עד מאייד למבקרים. גם את הבולים שהופיעו לכבוד התערוכה קשה היה להציג בסנייף הדואר בתערוכה, ותמיד ניתן להשיג רק חלקים מהסדרה.

לגביה השגיאות הרבות, שנפלו בקטלוג התערוכה, אין טעם להרחיב את הדבורה, לאחר האמור לעיל. ב��ירו — היהתו זו תערוכה אומללה ביותר, ויש לקות, שהמארגנים למדו את הalkha — האספנים — בודאי ובודאי שלמדו !

אמנם כן — כך הנגיד ואות עז ראייה שביקר בתערוכה, ופרש רשמי בירחון בולאי גורני. ננסה לתאר בקצרה את עדותו, שדומות לה קראנו בעתי ניס אחרים, ואף שמענו מפי ישראלי שביקר בתערוכה.

במבט ראשון הרשימה התערוכה עד מאייד את כל באהה: מזרקות מים, עציצים גדולים מלאי ירק, וקוביות זכוכית התלוויות מן התקורה העשויה זכוכית. המשמש האירה קוביות נוצצות אלה, והגדיל את הרושים שבעתים.

אך כאן גם היה מקור כל הצורך: המשמש להטה באמצעות ימים בפאריס, והחומר הגיע ל-30 עד 32 מילוטות צלסיוס בצל ! כבר ביום השני לתערוכה החלו אספנים לשפוך מים על הרצפות על מנת לクリר את האולם הגדלן אך הבלתי ממוגן אויר.

הדק על בולים רבים נזוק, בולים רבים התחזקו מהחומר הכבד, ובועל גלון יפני נדרח הפך ביום הרביעי לבעל 40 בולים בזווים ! המשמש, שקרןיה פגעו ישירות באספנים רבים, המשיכה לעשות שמות באספסים, ובולים רבים שנינו את צבעם כתזאתה מכך. באוסף בולי צפלין יקר ערך דהו החותמת הסגולות, והחותמות השחורות הפכו אפור.

מנהל השירות הבולאי, מר משה כהן, מוסר לנציגות "הDSA"
ועתיקים מבול "הDSA" בטקס חגיון.

בָּזֶל קְקִיָּל חֲדֵשָׁיִם

בארץ במסגרת הנושא השנתי הלימודי של מועצת המורים למדו הקק"ל. הסדרה היא בת שלושה בולים בערך נקוב 0.50 ל"י כל אחד, ומתרatta את ראש הנקרה, מצודת-ישע (כח) וגובל הצפון. הבולים צוירו בידי אסף ברג והודפסו במספר כבעים בגיגיות של ארבעים בולים כל אחד. גלון המזכרת נושא על גבו את שלשת הבולים וערך הנקוב 3.00 ל"י. הוא הודפס במאה-دورה של 135,000 יחידות.

בראשית חדש נובמבר הופעה סדרת בולים חד-שנה וגליון מזכר המוקדים לנושא "לפיתוח ולביטחון יוננווטי גבול העזה". ביצור יישובי גבול הצפון. הנפקה זו היא לציוויליזציית הקק"ל בצפון: הן במסגרת הביטחון השוטף (פריצת דרכי גישה), הן בפיתוח (הרחבת התשתיות המשקית והשיכון) והן במסגרת עידוד תיירות פנים לאיזור (שבילי ודרך גישה, הקמת חניונים ועוד). נושא חשוב זה ילמד השנה בכל בית"ס

שר בהאייטי - מערוב בשערור «הת-בולים

הממשלה מאשימה, כי ה-13 מכרו את הבולים לאספינים, מבלי שניתנו לקוחות אותם בדואר. יש לציין, כי אחת הדרישות של איגוד הדואר העולמי היא, שככל הוצאה של בולים, המוצעת לבולאים, חייבות גם לשמש כבול דואר רגיל, שניתן להשיגו באשנבים של שירותי הדואר.

השופט החוקר אמר, כי נוסף לנאמים האלה יתקיים משפט נפרד של אין מסכימים איליאן, איש עסקים וكونסול האיטי לשעבר במיאמי, שנמלט מהאייטי אחראי שנתגלתה העשורתה. המשפט יתי-קיים בהיעדרו.

מקסימיליאן גורש לפני כמה שנים ממיאמי, אחרי שגדיל מריחואנה בשטח השיך לקונסולה.

13 אנשים, ביניהם שר וידיד של הנשיא, עומר דים בהאייטי למשפט, כנאים ב"רמות הבולים הגדולה".

דובר משרד המשפטים בהאייטי אמר, כי הנאים עשו רוחים של כשי מיליון דולר ממכירת בולי דואר בלתי-חוקיים, הנושאים עליהם את "עפורי אפריקה" של ג'ים אודיבון.

שני הנאים הבולטים במשפט, שיועבר בטל-ווייזה, הם ד"ר פרז פורקאן, שר המסחר והתעשייה לשעבר, ופראנס לרואה, יידיד ותיק של הנשיא דוד באלייה, אחד מעורכי "דיוקט האיטי" המופיע באנגלית, וכן יידיד נוסף של הנשיא פרץ אגאיס, אשר מפורסם בהאייטי.

נאמיביה - מערבה מדינית בボוליג

מאת חיים גלאו

אחדת למרכו בניו-יורק בערכים 10 ו-18 سنיטים והאחרת בשביל המרכז האירופי באונבה במטרע שווייצרי 0.50 ו-1.30 פראנקים. הבולים הודפסו ב- דפוס שקע בביית הדפוס של הרקליו פורניר בספרד. הם מתארים כף יד מושחת כלפי מעלה על רקע מפת אפריקה וצירוי בידי תושב ארחה'ב הנרי בו שאט. בולים אלה מהווים נסיכון לעורר את דעת הקהל בעולם לבעותיה של מדינה זו. יש מדרגות שהולכות בעקבות 'או'ם ומקרים בתמונת החדש, שעדיין לא הוקמה, בהוצאה סדרות בולים. גויאנה הדpisaה ארבעה בולים בסוף אוגוסט השנה. הבוי לים בערכים 10, 35, 50 سنיטים ודולר אחד, מתאר רים את מצבת'ה-ז'טראן בבירת גויאנה, ג'ורלי-טיאו, המקודש לחופש ומסמלת לדעת השלטונות המקיים, את השאיפה לחופש בכל מקום בעולם. גויאנה הייתה חברה בעבר למשך זמן נאמיביה, תרמה לקו הצערה ושיגרה מומחים בתחום החינוך. מדיינות אפריקה הבתו הנפקות בולאות דומות ואינו ספק כי דפי האלבום יתملאו בקרוב בבולים של מדינה שעדיין חותרת עצמאותה.

שער מטבעות חז'

ה מ ט ב	שער בל"י	יחידה	שער בל"י
7.0000	1	долרים ארחה'ב	
6.8019	1	долרים קנדיים	
14.2065	1	ליירות שטרלינג	
8.7423	1	долרים אוסטרליים	
7.9975	1	רנדס דרום אפריקה	
25.2799	10	פרנקים שייצרים	
15.3089	10	פרנקים צרפתיים	
11.2676	10	תתרים דנים	
15.4440	10	תתרים שוודדים	
12.3522	10	תתרים נורבגיים	
25.4342	10	פלוריינים הולנדיים	
26.1145	10	מרקם גרמניים	
17.8117	10	מרקם פיניים	
3.7061	10	שיילינגים אוסטרליים	
17.4160	100	פרנקים בלגיים	
10.1413	1000	ליירות איטלקיות	
23,0339	1000	יינימ יפנאים חופשיים	

דוואר האומות המאוחדות הנפיק בסוף החודש הקודם בול זכרון על הנושא: "נאמיביה" — באחריות ישירה של האו"ם. מדינה חדשה זו כבר יצתה באחדה מרווחה בעולם ובוואצאות בולאיות מוגנות. המדינה הנמצאת ביבשת אפריקה בחלקה הדרומי-מערבי לחוות האוקינוס האטלנטי ובבלטanganולה, זמבריה, בטסאנה ודראס-אפריקה. מספר התושבים נאמד ב- 852,000 (מהם 99,000 לבנים). נאמיביה הידועה בשם הקודם "זרוס-מערב אפריקה" הייתה מושבה גורנית לפני מלחמת העולם הראשונה. בתוצאה מהכסם שלום קיבלה דרום אפריקה מנדט על נאמיביה. ב-1966 הכריז האו"ם על סיום המנדט של דרום אפריקה על חבל החסוט. לאחר שנתיים הוכרז שמו החדש של החבל נאמיביה. בשנת 1971 הכריז בית הדין הבינלאומי בהאג שיוכחות דרום אפריקה בנאמיביה היא בלתי חוקית. האו"ם הקים מועצה למען נאמיביה. בול דרום מערב אפריקה שהנפיק ממשלת דרום אפריקה נשאו כתבות אנגלית ואפריקנס. שתי השפות הרשמיות של דרום אפריקה. הבולים מוצאים במחדרות גדולות. בשנת 1971 הוציא שם בול מלאות עשר שנים לרופובליקה בדרום אפריקה. כל בול דרום-מערב אפריקה דומם במטכון ל- בול דרום אפריקה ומופסם בבתיה דפוס זהים. אין כל סימן וכרך לשם המדינה "נאמיביה". מוסדות האו"ם החלו במערכה מדינית באמצעות בולים. הבולים החדשים הוציאו בשתי סדרות, ה-

ה ד ר ב ה ב ו ל א י ת

מתת יצחק ברק

אנו פותחים היום בסדרת מאמרים, אשר עוסוק בהדרכת הבולאי המתחליל, במונחי יסוד בבולאות. במסגרת סדרה זו נספר על תולדות הדואר והבול, בארץ ובעולם; נסביר מונחי יסוד בבולאות, כגון ניקוב, סימנרים, דפוס וכו'; נתאר צורת הטיפול בbolems; נגיד צורות איסוף. ועוד ועוד. אין שפק, כי סדרת מאמרים זו תהיה לעזר רב לנער האספן, ואולי גם לאספנים מוגרים לא מעטים...

תולדות המכתב והבול

סרב לקבל את המכטב, מסיבות שונות, וכך לא יכול הדואר לנבות את הכספי, למטרות שהטרחה במשלוות המכטב, כבר נעתה. חסרונו נוסף לשירות: היה צורך למסור אישית כל מכטב, על מנת להבטיח את התשלומים.

בשנת 1840 יצא אצל אנגלי, סיר רולאנד היל, לשנות את השיטה, על-מנת לפשטה. עליyi הצעתו, יקנה שלוח המכתב תווית, ב מחיר קבוע מראש, וידקה על המכטב. תווית זו מהוות כינוי "קבלה", שנטמורה המשלו שולמה. תודפסנה תוויות שונות, במלחירים שונים, ומחר המשלו יקבע עפ"י המרחק, שעל המכטב לעשות.

הצעתו של היל נתקבל על דעת מנהל הדואר הבריטי, ובוצותו הינו נהנים כוום מהתחביב של איסוף בולים, שכן אותן תוויות — הן הן הבולים של היום.

הדוואר הבריטי הדפיס אותה שנה, שנת 1848, בולים שחורים בערך של 1 פנ' שנשאו את דיוינה של מלכת בריטניה. אותן בולים הראשונים ידועים כיום בשם "הפני השחור".

ריעונו של סיר רולאנד היל קנה לו תומכים במדינות רבות, ועד מהרה החלו מדינות אירופה, להדפיס בולים משלהן, ובעקבותיהם — שאר ארץותقبال.

בארכישראל, הוחל השימוש בbolems זמן קצר לאחר המצתתם באנגליה. באותה תקופה שלטו בארץ התורכים העותומניים, שכבשו את הארץ עוד במאה ה-16.

מספר מדינות אירופיות היו מיוצגות בארכישראל במהלך המאה ה-19. מדינות אלה התמודדו ביחס על השפעה על השלטון הטורקי ומשלו. על מעצמות אירופיות אלה נמנו: רוסיה, אוסטריה, צרפת, איטליה, בריטניה, גרמניה. לאחר שנים רבות של תיכים, הצליחו מעצמות אלה להגיע להסכם בין-

המכטב היה מאז ומתמיד אמצעי להעברת ידיעות וחויות ממקום אחד לשנהו. צורות רבות פשט ולבש המכטב במרוצת הדורות:

המערים הקדומים נהגו לכתוב בכתב-חרטוט-מים היידען, כאשר "המכטב" כתוב על קניינומה (פאפירושים). גם המגילות הגנוות המפורסמות, שנמצאו באיזור יסידהלה, נכתבו על פאפירושים, בידי בריכוכבא ואנשיו. האשורים נהגו "לכתוב" על חרסים ולוחות טין, בכתב הידות האשורי.

בתקופות מאוחרות יותר שכלו אמצעי הכתיבה, ומכטבים נכתבו בידי על מגילות קלף.

כיום, אנו נהגים לכתוב על נייר דק.

כאמור — גלגולים רבים עברו על המכטב — אך גם גלגולים רבים עברו אופן המשלו.

החל בשליחים ובריצים שהעבירו מכתבים מעיר לעיר, דרך כרכרות הסוסים, שכבר העבירו שקי דואר מקום למקום וכלה במטוסים, ברכבות של היום, המבירים בעת ובונה אחת כמעט עצומות של דברי דואר.

משלוח דברי דואר מדים לרעהו נעשה, מאז ומייד, תמורה תשולם. השלח והרץ קיבלו את משכורותם מהמלך או האציל, שלחם. הכרוכות העבירו דברי דואר, שתמורותם שלמה ע"י השולח או המקבל. כיום — משלם שלוח המכטב עברו המשלו.

הבעיה העיקרית הייתה תמייד — צורת התשלומים; כיצד ניתן להבטיח את תשלום המשלו, מבלי להטריח יתר על המידה את השולח, הנמען וגובה הכספי, ומайдך — להבטיח, שלא ישלה המכטב, מבלי שתמורות המשלו שלמה.

שיטה, שהיתה נהוגה מאות שנים, עד מחצית המאה ה-19, גרסה, שאת המשלו יממן מקבל המכטב. הדoor, או השליח, הביאו את המכטב לבתו של הנמען, ובעת מסירת המכטב גבו את התשלומים עבור המשלו. קרה לא אחת, שהנמען

תושבים מועטים נשארו, עליכם, בארץ, ומכאן גם מיעוט השימוש בשירותי הדואר בתקופה של חתמת העולם הראשונה. אילכך, שדו אך מעטפות מועטות מאותה תקופה, והן יקרות המציגות.

בסיום שנת 1917 כבשו צבאות בריטניה את הארץ מידי התורכים, כאשר בראש הצבאות עמד הגנרל אלנבי. בחודשי הכיבוש הראשוניים היו שירות הדואר בארץ משותקים, ו록 הדואר הצבאי פעל, לשירותם של החילימ.

בשנת 1918 הוחלט לארכן שירות דואר גם לצורך האוכלוסייה הארץ-ישראלית. בפברואר אותה שנה הופיע הבול הראשון, שהודפס ע"י הבריטים, לצורך שימוש אזרחי הארץ למשולח מכתביהם. הבולים נשאו הדפס רכב מיוחד, ציוני, שהדואר הינו בחסותו המשלט הצבאי.

תוֹךְ זֶמַן קָצֵר הַופִּיעוֹ עַד כָּתְרִיסְר בּוֹלִים בְּעֵלִים נְקֻובִים שָׁוֹנוֹת, עַל-מִנְתָּה לְכֹסֹת אֶת מְחִירֵי

משולח המכתבים השונים. בשנת 1920 החליטה ממשלה בריטניה להעביר את ארץ-ישראל לשולטונו מנדטורי אזרחי. לנצלב העליון נקבעה סיר הרברט סמואל, וכל שירות הדואר עברו למישל אזרחי.

הבולים, שהיו בשימוש עד אז, הוזדפסו בהזדפס רכב, נשאו את השם "פלשתינה" בשלוש שפות: אנגלית, עברית וערבית. יש לציין כי הבולים נשאו עליהם עריכי מطبع מצרי (פייאסטר).

בשנת 1927 החליטה ממשלה מהנדס להכניס לשירות הארץ מطبع מקומי, ונקבע המطبع לרירה ארץ-ישראלית (לא"י), שחולקה ל-1000 מילימטר ארץ-ישראלים (מא"י). בעקבות שינוי המطبع הוחלט גם להוציא סדרת בולים חדשה, ואכן הופיעה סדרה בת 15 בולים עם תמונות נוף של ארץ-ישראל, ובולם אלה היו בשימוש עד סיום המנדט.

טולאציה". (פירושה המילולי של המלה — כנעה. משמעה — הענקת זכויות מיוחדות לנוגדים זרים). הסכמים אלה נחתמו בין הממשלה העותומנית לבין המדינות, בין השנים 1818 ו-1850. ע"י הסכמים אלה, הרשה השלטון העותומני התארגנות פנים של נתיינס זרים שחיו בארץ.

למעשה היו נציגויות בארץ, ובאמצעות נציגויות אלה (קונסוליות) ספקו המדינות שירות הדואר לנוגדים, ולמעשה השתמשו בשירותי הדואר הקונסולריים גם נתיני הארץ.

הكونסוליות השתמשו, לפחות ביול המכabbim, בבולוֹ המדייניות אותן ייְצָאו. כך, ניתן היה לשולח מכתב באמצעות הקונסוליה הגרמנית, כשהוא מבול בbul גרמני ומוחתם בחותמת דואר גרמנית של הדָּקָנוֹסְוָלִיה, או לשולח מכתב באמצעות הקונסוליה הגרמנית, כשהוא מבול צרפתי.

עד לשנת 1865 יכולו נתיני הארץ לשמש אך ורק בשירותי הדואר הקונסולריים. רק בשנה זו החל השלטון העותומני להציג שירות דואר ממש עצמוני. עד אותה שנה, היה קיים אמן שירות הדואר עותומני, אך הוא שימש רק את מוסדות השלטון בארץ, לצורך משלוחי דואר דשמיים בשנת 1865 נפתחו שירות הדואר העותומניים לשירות הקהיל, ומשרדי הדואר הראשוניים נפתחו בעזה, חיפה, עכו, יפו וירושלים.

עד מלחמת העולם הראשונה נפתחו 34 סניפים דואר בארץ.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1914, נסגרו כל משרדי הדואר הקונסולריים, ורק הדואר התרבות המשיך בפועלתו. רוב תושבי הארץ באותה תקופה היו נתינים של מדינות אויבות לתרבות, ועליכם נעצרו ע"י השלטונות או הוגלו.

ביסים פלסטיים - נזיקים לבולים ? ?

לבדיקה. בבדיקות חמימות של ביסי הפלסטי נמי צא, שאין כל זכר לעופרת בחומר הפלסטי ! נבדקו בולים, המציגים בכיסוי פלסטי "HAWID" מזה 14 שנה, וממצא, שלא נגרם להם כל נזק, ولو הפעוט ביותר !

ניתן איפוא, להשתמש בכיסוי פלסטי "HAWID" ללא כל חשש ! !

בזמן האחרון הופיעו בעותנאים בולאים בחו"ל מאמרם הטוענים, שכיסים פלסטיים, כדוגמת תור'ץת "HAWID", המשמשים להגנה על הבולים, גורמים נזק לבולים. הטענה היתה, שהחומר הפלסטי מכיל עופרת, וזה גורמת נזק לצבע הבול.

מסתבר, שidueות אלה היו מוטעות בעיקרן ; חבדת "HAWID", שהיא היצור המוביל בשיטה זה, מסרה למכוון לבדוק חמרם בגרמניה דוגמאות

ספרות בולאית

קוראים כותבים למערכת:

ל-הוגו גולדפינגר — גבעתיים: הבולאים, שנזכרו זה לזה איבדו, למעשה חלקם. נהוג היום לעשות "דבך חדש" לבולאים יקרי ערך, שהדבק שלהם נפגע. במידה, שהבולאים אינם יקרים ערך, אין טעם בהכנת "דבך חדש", הכרוך בהוצאה כספית נוספת. תוכל להזכיר בולאים אלה באספה, מתוך ידיעה, שהם פגומים במידה מסוימת.

תוכל, אולי, גם לשוחח חלק מבולאים אלה למיכרי רים וקרוביים ברוסיה, ולבקש מהח堤ים, ולשוחח אליך בחזרה חתומיים.

לאשר צץ — רמת-אביב: אין "חומר" אשר באמצעותו ניתן למנוע "חלודה" על בולאים. "חלודה" זו, שונצרה על בולאים, מקורה בעיקר בלחחות, וכך שתי סיבות: א. הנץ גור בקרבת הים. ב. אלבומי הצלפון מיוררים באטען צרים באמצעות דבק, הפולט במשך הזמן לתוכה רבה, וכותזת מכ"ם "מחלדים" דפי האלבום ואף הבולאים. העתנו: העבר את הבולאים לפסי "היביד" או בדומה להם, וכמוין הרבה לא Orr את האלבומים, ע"י דפוז בחתם.

ל-מרדי גור — ניר דוד: בעית שיטות הדפוס השונות הנהוגות בבולאים הינה בעיה המטרידה אספניים רבים. אנו נשתדל, באחת החברות הקרובות, להביא סקירה מפורטת אודות שיטות הדפסת בולאים, שגיאות דפוס וכו'. אנא, התאור בסלבנות! בתשובה לשאלותיך בדבר חוותות "יום ראשון" משושות וצורות הדפסת בולאים נפרנס בחברות הקרובות מאמורים מפורטים. אנא, עקוב אחר ה' חובבות הבאות!

למרlein שלום רב!

בחוברת האחרון של הירחון הישראלי לבולאות (יונארפברואר 1-2, 1975) הופיעו ידיעות על "דואר פרט" בארץ"ב" (עמ' 15) הרסט סוחר בולים ידוע ובעל סמכת בעל שם עולמי ב' שתחם הבולאות. לאחרונה הוא פרש מעסיק המשחר ועבר לפלורידה לעיר קטנה הנקראת ב'קארקטון' (ולא אודרdeal כמו ציון) ושם הוא מנהל את ה"דואר הפרט" שלו, על אופניים. 5 סנט הוא הסכום הנגבלה והוא מתורם למטרות צדקה. מעתפה שלחה אליו על ידו, בה אפשר לראות את הבול שמר הרסט והוציא (בפינה השמאלית) וכן כמו כן את החומרה: אדם רוכב על אופני. מקווה שאינפומציה זאת תענינו את הקוראים.

ד"ר יעקב פולק

בתודה

קטלוג "אור" בימים אלה הופיע קטלוג "אור" בעריכת ג. גוטמן ומריו זיגל. הקטלוג מוקדש לבולי ארץ ישראל וחומרות עד קום המדינה. ב-95 עמודיו הוא מכסה את המוקדמים — עד 1918, תקופה של שלטון הבריטי (1918-1948), ותקופת המ עבור (מנחת העם). הקטלוג הדורשוני (ערבית-אנגלית) כולל מחרי בולים, אך לחותמות אין מחירים אלא הרכה באמצעות ניקוד, שבאמצעותו ניתן לחשב, ערך, את הרכה של החותמת. הקטלוג מלאה צילומים רבים. מחירו — 15 ל"י.

קטלוג "משיל" בחודש ספטember הופיעו הקטלוגים החדשים, לשנת 1976, בחוצאתה "משיל" — גרמניה. זהו אחד הקטלוגים הוותיקים ביותר המצוים בשוק, ומן המהימנים שבהם, שכן אין מוצא לאור על-ידי סוחרי בולאים. במשך השנים�풁ה הקטלוג עד מאי, וב尤וד, שי לפני כ-30 שנה הופיע כרך אחד בלבד, שהכיל את כל בולי העולם, הופיעו כרך אחד בלבד, שעורף אירופה בלבד, 3 כרכים, עם כ-3000 עמודים, ומהירים בארץ למשך מה-290 ל"י!

כיבוש החלל — לוליני קטלוג זה, היוזע היטב לאספני החלל, הופיע במהלך השנה ה-14. הוא מכיל פירוט רב של בולי החלל, האטום, אסטרונומיה, מטאורולוגיה, מוקדים ועוד. המחרים מופיעים בארבע מבעות שונות: פרנק צרפטי, דולר ארה"ב, מרק גרמני, לירה איטלקית. הודפס על ניר משובח, 329 עמודים, ומהירות כ-10 דקות.

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל **קופת חולים לעובדים לאוּכוֹנִים**

המרכז :

ת.ל.א.ב.ב,

רחוב ביכורי העיתים 23, טלפון 250221

• בחירה חופשית של הרופאים

• עזרה רפואיית מלאה

•פתוחה לכל אזרח במולדת

• סניפים ברחבי המדינה

• סנטוריום רפואי בירושלים

הרשם בתור חבר קופת חולים

לאומית והבטיח את בריאותך

אגודות הבולאים רחובות

אחרי פגירת הקיש' חידשה אגודות רחובות את פעילותה במועדונגה החדש, שבבית התהבות של העיר. הסדר זה הושג הודות למאמציו של ראש העיר מר שמואל ריכטמן ובעזרת מחלוקת החינוך והתרבות של העירייה.

בתאריך 8.11.75 התקיימה אסיפה כללית, נבחר וועד בהרכבת הבא:
 שלו עזריאל — יו"ר.
 נחום אברהム — מזכיר.
 שיט אליעזר — גזבר.
 בני רוייטר — תערוכות ומחקר.

איתן ברקוביץ, צלר שמעון — תרבויות.
 האגודה מקיימת את מפגשיה בכל יום שבת בין השעות 10.00 עד 13.00.

בולים שמכירותם הופסקה

בתאריך 26.9.75 הופסקה מכירותם של הבולים הבאים כל סניף הדואר ובאשנבים הבולאים:

1. בולי אדריכלות בישראל, ערכיהם: 1.30, 0.80, 1.70
2. בול יום הזיכרון תש"ה, ערך: 1.45.
3. בול לזכרם של חללי צה"ל שמקום קבורתם לא נודע, ערך: 1.45.
4. בولي כינוס הפועל ה-10, ערכיהם: 0.25, 1.70, 5.00
5. בול חקר הזקנה, ערך: 1.85.

זוטות

בsein העכמתית הופיעו לאחרונה, בפעם הראשונה בתולדות הוצאות הבולים של ארץ זו, בולים מרוחים בדבק על צידם האחורי....

עד כה לא היה בדוק על בולי סין העממית, ושולח מכתב, אשר רצה להזדקק לעליו בול, נאלץ לכתחת רגליו בחיפושים אחר נצנחת דבק ומכחול שני פריטים, שהחרו באופן כרוני בבתי הדואר של סין העממית....

אגודות תל-אביב

בהתודש אוקטובר התקיימה מכירה פומבית פנית מיט, בין החברים. בין השאר נמכרו פריטים מארוסףו של הח' דב וינהבר ז"ל, שנתרמו ע"י בנו של המנוח. ההכנסות מתורמתו זו יועברו לקון מיון חדת, על שם של המנוח, ויקודשו למימון פעילותות נוער בולאי.

החל בחודש נובמבר מתחילה שיב באגודה פעילות קבועה של הריצאות, תצוגות (לקראת תערוכת נתניה) ושיחות חברים. ההרצאות התקיימה פעמיים בחודש,ימי' ב'. האסיפה הכללית השנתית של האגודה התקיימה ביום ב', 19.1.76, בשעה 19.00.

אגודות בולאי ראשון-לציון

ביום שלishi, 7.10.75, התקיימה האסיפה הכללית השנתית של האגודה. יו"ר האגודה הח' שלמוני מסר דוח על פעילות החוג לשנה החולפת. כמו כן נמסר דוח כספי ע"י הגבר הח', סנדר. עם תום הויוכחו הכללי נבחר הוועד לשנה הח' חדשה: הח' שלמוני — יו"ר, סנדר, פרלמוטר. ולעודת ביקורת נבחרו הח': בריצבי, שפיר, לוי.

אגודות סוחרי בולים בישראל

ביום 8.10.75 התקיימה אסיפה כללית רב-משתתפים. נבחר וועד חדש בהרכבת: אורן שלilit — נשיא האגודה, ה"ה מרכז מרטין גולד, אברטוב (נצח ירושלים), אשר שניאור (נצח חיפה), ברנד (గבר). מספר חברי האגודה מונה כיום 55 חברים. ביןשאר החלטות הוחלט על בחירות סמל האגודה, עפ"י הצעת הגרפיקאי עמנואל כהנא.

שם לב, עברנו

מספק בולים חדשים מכל

העולם נושאים וארצות

מוריס ולנטין

רחוב ביאליק 25, תל-אביב

התאחדות נולאי ישראל
הספרייה

איספו בולי דואר ישראל

בולי איקות הסביבה

השירות הבולאי
ירושלים, תל אביב, יפו, חיפה, טבריה,
נהריה, קריית-שמונה, עפולה, גונדרה,
רחובות, אשקלון, באר שבע, אילית,
ת. ת. לו.

הבא לביתך תחביב
אמיתי — היה מנוי
בשירות הבולאי